

To streger under facit

Udfordringen frem mod 2020

Sund økonomi er fundamentet for holdbar vækst og varig velfærd. Det går igen fremad for dansk økonomi, men de offentlige finanser er presset fra flere sider.

For det første blev dansk økonomi ramt hårdt af den internationale økonomiske krise i 2008. Den meget offensive krisepolitik har bragt Danmark godt gennem krisen, men det har tæret på de offentlige finanser. I 2011 ventes underskuddet at blive på godt 70 mia. kr. De store underskud indebærer, at den offentlige gæld stiger, og at rentebetalingerne på gælden stiger.

For det andet bliver der færre i den arbejdsdygtige alder og flere ældre. Frem mod 2020 vil befolkningsudviklingen reducere arbejdsudbuddet svarende til 65.000 personer. Samtidig bliver der 225.000 flere ældre. Det betyder lavere skatteindtægter og større udgifter til pensioner og sundhed.

Udfordringerne indebærer tilsammen, at der mangler 47 mia. kr. i 2020 for, at der er balance mellem de offentlige udgifter og indtægter.

I dag er der stor tillid til dansk økonomi. Sådan skal det også være i fremtiden. For hvis udlandets tillid til dansk økonomi svigter, så stiger renten i forhold til udlandet.

Højere renter vil gøre det dyrere at låne penge. Boligejerne vil blive ramt gennem stigende renteudgifter og faldende boligpriser. De offentlige finanser vil blive tynget af øgede renteudgifter. Virksomhederne vil investere mindre, og det vil koste arbejdspladser. I sidste ende vil det gå ud over velfærden i Danmark. En stigning i renteniveauet i Danmark på fx bare 1 pct.-point i forhold til renteniveauet i udlandet vil isoleret set reducere beskæftigelsen med op mod 30.000 personer.

Alternativet til sund økonomi er et lavvækstsamfund med arbejdsløshed, voksende gæld, større renteudgifter og dermed færre penge til kernevelværd.

Store skridt på vejen mod at genskabe balance mellem de offentlige udgifter og indtægter i 2020 er allerede taget. Ud af den samlede udfordring på 47 mia. kr. har regeringen og Dansk Folkeparti med Genopretningsaftalen fra maj 2010 taget hånd om godt halvdelen.

Genopretningsaftalen sikrer, at de offentlige finanser styrkes med 24 mia. kr. i 2011 til 2013.

Regeringens aftale med Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om en tilbagetrækningsreform bidrager med yderligere 18 mia. kr.

Regeringen Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at løse den resterende udfordring på 5 mia. kr. ved at gennemføre effektiviseringer i forsvaret, en reduktion af Danmarks betaling til EU, en målretning af fleksjobordningen, en omlægning af SU'en, så de unge gennemfører deres uddannelser hurtigere, indførelse af optjeningsprincipper samt ved en nemmere og hurtigere udbetaling af 5. ferieuge. Dermed er hele udfordringen med at skabe balance mellem udgifter og indtægter i 2020 løst, og der kan sættes to streger under facit.

Udfordringen frem mod 2020	
	2020
Mia. kr.	
Udfordringen i 2020	47,0
- Genopretningsaftalen	24,0
- Tilbagetrækningsreform	18,0
- Målretning af fleksjobordning	1,4
- Effektiviseringer i forsvaret	2,0
- Reduktion af det danske EU-bidrag	1,0
- Hurtigere gennem uddannelse	1,0
- Indførelse af optjeningsprincipper ¹⁾	0,1
- Nemmere og hurtigere udbetaling af den 5. ferieuge	0,2
Finansiering i alt	47,7

1) Fuldt indfaset ventes indførelsen af optjeningsprincipper at styrke de offentlige finanser med godt 0,8 mia. kr.

Balance mellem de offentlige indtægter og udgifter forbedrer virksomhedernes muligheder for at skabe vækst og arbejdspladser. Den direkte effekt af reformerne og det større arbejdsudbud, der vil blive skabt, når reformerne øger væksten i virksomhederne, er 75.000 flere jobs i 2020.

Med fremtidssikringen af dansk økonomi gennem reformer kan skattestoppet fastholdes, så boligejerne er sikret mod skattestigninger. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at vækst og fremgang ikke skal bremses ved at pålægge danskerne ekstra skatter, men der er heller ikke plads til yderligere skattemæssige ændringer frem mod 2020, der ikke er finansieret krone for krone.

Endelig er der med reformerne skabt plads til, at det offentlige forbrug kan vokse med ca. 0,8 pct. om året i 2014-2020. Det svarer til et årligt løft på ca. 4 mia. kr. i det offentlige forbrug. De 4 mia. kr. giver mulighed for fortsat at tilføre midler til vigtige og prioriterede områder uden at skulle skære tilsvarende i kernevelfærden.

Der er i alt tilvejebragt 47,7 mia. kr. og dermed 0,7 mia. kr. mere end den samlede udfordring på 47,0 mia. kr. i 2020. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at prioritere de 0,7 mia. kr. til finansiering af initiativerne vedr. styrket toldkontrol ved Danmarks grænser samt til en udvidet sekstimers sammenhængende skoledag i folkeskolen.

Udgiftsstyring

Det er afgørende, at de faktiske udgifter holder sig inden for de fastlagte rammer, hvis det overordnede mål om strukturel balance mellem de offentlige indtægter og udgifter i 2020 skal nås.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at styrke sanktionslovgivningen i forhold til kommunerne. Med finanslovsaftalen for 2011 var der enighed om at understøtte kommunernes budgetoverholdelse i 2011 med en delvist individuel (60 pct.) og delvist kollektiv (40 pct.) modregning i bloktilskuddet, hvis kommunernes regnskaber samlet set ikke lever op til de aftalte rammer. Regeringen vil fremsætte lovforslag, der i 2012 og frem viderefører den nuværende regnskabssanktion med delvist individuel og delvist kollektiv modregning. En eventuel modregning i bloktilskuddet ved overskridelse af de aftalte rammer i budgetterne er som udgangspunkt kollektiv, men udformningen fastlægges først endeligt efter kommunernes budgetvedtagelse.

Derudover tilkendegiver regeringen, at den i efteråret 2011 vil fremsætte et forslag til lov om udgiftslofter. Loven skal regulere et nyt udgiftsstyringsystem, som omsætter den overordnede økonomiske målsætning om strukturel balance i 2020 til konkrete 4-årige udgiftslofter for de offentlige udgifter i stat, kommuner og regioner. Udgiftslofterne fastsættes af Folketinget.

Tilbagetrækningsreformen

Regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre har indgået aftale om at gennemføre en reform af tilbagetrækningssystemet, der samlet set tilvejebringer 18 mia. kr. frem mod 2020.

Aftalen har tre hovedelementer:

- Velfærdsaftalen fremrykkes med 5 år. Det betyder, at efterlønsalderen sættes gradvist op med et halvt år om året fra 2014 til 2017. Og folkepensionsalderen sættes gradvist op med et halvt år om året fra 2019 til 2022.
- Efterlønsordningen bevares som en central del af tilbagetrækningssystemet. Fremover vil efterlønnen være en treårig ordning med forhøjet efterlønssats og skærpet modregning i efterlønnen for pensionsformue. Efterlønsperioden forkortes gradvist fra 5 til 3 år fra 2018 til 2023.
- Der indføres en seniorførtidspension. Mennesker, der er nedslidte efter et langt arbejdsliv, sikres en hurtigere adgang til førtidspension, når de er mindre end fem år fra folkepensionsalderen. Og det uanset om de har betalt til efterlønsordningen eller ej.

Tilbagetrækningsreformen øger beskæftigelsen med godt 65.000 personer i 2020.

Målrkning af fleksjobordningen

Regeringen præsenterede i december 2010 et udspil til reform af førtidspension og fleksjob under overskriften *"Forebyggelse, fleksibilitet og rummelighed"*.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om en målretning af fleksjobordningen, så mennesker med meget begrænset arbejdsevne får bedre mulighed for at blive en del af arbejdsmarkedet. Der indføres en ny fleksjobordning, hvor fleksjob bliver midlertidige og baseret på en ny tilskudsmodel. Tilskuddet bliver reguleret med størrelsen af lønnen. Det betyder, at de største tilskud i modsætning til i dag bliver givet til personer med den laveste løn.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne vil gennemføre målretningen af fleksjobordningen pr. 1. januar 2012 eller som led i en førtidspensionsreform sammen med den nuværende forligskreds bag førtidspensionen. Forslaget drøftes med forligskredsen.

Målretningen af fleksjobordningen forbedrer de offentlige finanser med 1,4 mia. kr. i 2020 og berører ikke førtidspensionister eller nuværende fleksjobansættelser.

Effektiviseringer i forsvaret

Regeringen har foreslået, at der omprioriteres 2 mia. kr. årligt fra og med 2015 fra forsvaret. Der har været bred opbakning hertil blandt Folketingets partier.

De 2 mia. kr. frigøres gennem effektiviseringer og bedre ressourceudnyttelse på forsvarets område. Som led i det nuværende forsvarsforlig er der allerede igangsat en række analyser, der skal gøre forsvaret mere effektivt.

Rabat på Danmarks bidrag til EU's budget

EU's budget skal afspejle konsolideringsbestrebelsene i medlemslandene. Regeringen vil fastholde sin restriktive linje for EU's budget og lægge afgørende vægt på, at Danmark i 2014-2020 ikke længere bidrager til andre rige landes rabatter uden selv at opnå en lignende ordning.

På grundlag af de nuværende regler vil regeringen få Danmarks betaling til EU reduceret med 1 mia. kr. om året fra 2014 og fremefter. Regeringen vil inden de afgørende forhandlinger søge opbakning i Europaudvalget til at lægge afgørende vægt på, at den negative særbehandling bringes til ophør..

Hurtigere igennem uddannelse

Danmark har i forhold til andre lande en attraktiv og høj uddannelsesstøtte, der giver alle unge gode og lige økonomiske muligheder for at tage en uddannelse. Danmark er det land i verden, der bruger flest penge på uddannelsesstøtte i forhold til landets produktion.

Der er brug for veluddannede unge til at skabe fremtidens vækst i Danmark. Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er derfor enige om en SU-omlægning, der skal understøtte, at flere bliver klar til at gennemføre en uddannelse, og at unge påbegynder og færdiggør deres uddannelse tidligere end i dag.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om, at de studerende skal have bedre muligheder for at tilrettelægge deres studier og SU, så det passer i forhold til den enkeltes situation.

De studerendes muligheder for at klare udgifter til studiestart og etablering forbedres derfor ved at indføre Start-SU og studiestartslån. Endvidere bliver det lettere for de studerende at tage hele eller dele af en videregående uddannelse i udlandet ved, at der etableres bedre mulighed for lån på attraktive vilkår til finansiering af de studieudgifter, der ikke kan finansieres med udlandsstipendiet. En markant forhøjelse af fribeløbet vil desuden give de studerende bedre mulighed for at tjene ekstra penge – uden at de bliver trukket i SU.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er enige om at give de unge større ansvar for og tilskyndelse til at blive hurtigere færdige med deres uddannelse ved at begrænse SU til normeret tid og give en kontant bonus til de studerende, der gerne vil yde en særlig indsats ved at starte tidligere og komme hurtigere igennem. Ikke alle unge får dog valgt den rigtige uddannelse første gang. Derfor skal de studerende have mulighed for omvalg, hvis de starter på en ny uddannelse senest et år efter første studiestart, uden at det får indflydelse på deres SU.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er ligeledes enige om at fremrykke ordningen med 1,08 reglen, så der beregnes en forhøjet karakter fra den adgangsgivende eksamen, når en videregående uddannelse påbegyndes inden for ét år efter den adgangsgivende eksamen (frem for to år i dag). Samtidig vil der ske en gradvis reduktion af andelen, der bliver optaget via kvote 2 på visse mellemlange og korte videregående uddannelser.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne er samtidige enige om ikke at afskaffe SU til hjemmeboende unge på ungdomsuddannelserne.

En tilpasning af SU-systemet, så flere unge bliver hurtigere færdig med deres videregående uddannelser, skønnes at styrke de offentlige finanser med 1 mia. kr., heraf ¾ mia. kr. fra et større arbejdsudbud, da de studerende forventes at færdiggøre deres studier tidligere.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne vil gennemføre SU-omlægningen for studerende, der påbegynder studiet i 2012, eller som led i en SU-reform med den nuværende SU-forligskreds. Forslaget drøftes med forligskredsen.

Indførelse af optjeningsprincipper

Det danske velfærdssystem finansieres over skatterne, og alle har en gratis og lige adgang til velfærdsydelse. I en række andre lande er adgangen til velfærdsydelser baseret på forsikringsmodeller, der er bygget op omkring arbejdsmarkedstilknytning. Disse lande er ikke i samme grad som Danmark sårbare overfor den øgede ind- og udvandring. Samtidig er det danske velfærdssystem i international sammenligning karakteriseret ved høje sociale ydelser og serviceydelser af høj kvalitet. Derfor er skattetrykket også blandt de højeste i verden.

For at gøre finansieringen af danske velfærdsydelser mere robust i en stadig mere globaliseret verden er regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne enige om i højere grad at stille krav om en vis opholdstid i Danmark, før der kan modtages velfærdsydelser på samme niveau som personer, der har betalt skat i landet i mange år.

Der er desuden enighed om, at udlændinges brug af velfærdsydelse fortsat skal følges, blandt andet med henblik på at følge, om der sker en stigning i omfanget af velfærdsydelser, der tages med til udlandet.

Optjeningskravene udformes således, at de ikke hindrer danske virksomheders muligheder for at rekruttere nødvendig arbejdskraft fra udlandet, samtidig med at ingen personer med lovligt ophold i Danmark efterlades uden adgang til at få opfyldt helt basale velfærdsbehov.

Initiativerne ventes at styrke de offentlige finanser med ca. 130 mio. kr. i 2020 og ca. 835 mio. kr. fuldt indfaset på sigt.

Nemmere og hurtigere udbetaling af den 5. ferieuge

For at øge arbejdsuddrevet gøres det nemmere og hurtigere for arbejdstageren at få udbetalt den 5. ferieuge. Aftalepartierne er enige om, at lønmodtagere fremover frit kan vælge at få udbetalt den 5. ferieuge inden begyndelsen af ferieåret, så snart retten er optjent.

Efter gældende regler kan den 5. ferieuge udbetales i en 5 måneders periode efter ferieåret (1. maj til 31. september) ved skriftlig anmodning fra lønmodtageren og efter modregning for visse offentlige ydelser.

Initiativet forventes at øge arbejdsuddrevet – især blandt unge – med ca. 1.000 helårspersoner. Det forbedrer de offentlige finanser med i størrelsesordenen 200 mio. kr. i 2020.